

دهستان بۆلى نوورو تهوقه

ئىسماعىل خورمالي
xurmaly@yahoo.de

منىش به ديار كه نىشكىكى ، سهرسىله مەكرى غوربەت و تەنيايەوه

وئەنەوشەى ئەفەسەكانى مونتەزىربوون پەرىپەردەكەم

ئىوارەت باش ئەى تەنيايى ،

ئەى پەرىزى بەر مائەكانى دووكەل و عىشق

ئەى شىوى پەرلە قەتارى تالايەكان

ئەى پەرىزى خائال بە خەيالى رووتبوونەوهى گول و زريان

ئەى تەنيايى ، ئەى شىرىن ترين موسافىر وه بەر مائەكانى رۇحم

ئەى حافظى ھەمووبەيتى غەربانەى ئىرە و ئەوئەم

شەرىكم بە

ئەگرەوى ئەو گولانەى ئە شىعەرىكدا دەيانچىنەم

ئەوگولانەى ئە پىچى سرکەيى شىعەرىكدا دەيانچىنەم

ئەماسى ئەو جۆگەلانەى ،

ئەبەر پىرى بە مەجبوورى

گزی ئە منائىم دەكەم !

شەرىكم بە ئەى تەنيايى

ئەھەنارى ئەو شىعەرانەى

ئەچنگ كەنىشكە عاشقەكان دەيانفرىنەم

ئەجرىوہى ئەو باخانەى ،

بە قومى ئاۋ ، ئە بانئندە رووخوشەكانى دەسىنەم !

شەرىكم بە ئەى تەنيايى

ئەوسەمايەى چەن سائىكە ،

ھزرم بەشىن دىنئىتەوه و

نىگام بە پىرى دەبەخشى !

ئەى تەنيايى

دەس ئە چىغى پەرزىنى ئەو دىيوم بەردە و

شەرىكم بە

بىرە ئەم دىو

تەواشای عارفى دئكە ، بە دەفى خوئىن و عىشقەوه چۆن دەسووتى

سەبرى زكرى گول ويا كە ، بە زركى گول دئۆپەوه ، ئەو بىقارى چ حائىكدان !

وەرە ئەم دىو ئەى تەنيايى ، دەس ئەو گولانە ھەنگرە

به نه فیوونی که منی عهتر فهنات دهکن !
 دتت به سه لیمی نه و په روانانه مهبه خسه
 رهنکه به شی خویان ، هه تفرینیان به دووبالنه وه نه مابن
 به دیار گیزی چه میکه وه هه تمه تروشکی
 نه قومئ ناو ، نه به خشین ماسیبه کیان له چنگان دئ!
 وهره نه م دیو نهی ته نیایی ،
 من به تنهها ههر نهو سواره ره شپوشه نیم که دهناسی
 من به تنهها نهو داره هه لپاچراوه نیم که دهناسی
 ته و اشا چ مه خلوقتیکی عه یار و چ باخیکی به گول پوشاروم
 چ ماسیبه کی به مه کری جوگه کانی زهرده پهرم و
 پیچی چ باخیکی کویرم ،
 بو جئ دالدهی
 نه و ته بیرانهی له چه نگی با و باران هه تدین!
 ته و اشا چ ناگریکی سه وزه لانه له دهوری خهرمه نی ژیان !
 وهره نه م دیو نهی ته نیایی
 شه ریکم به نه و شیعرا نهی
 به سروودی هه لبرژانی ره زو تاویر ناو زهن بووگن
 به سروودی هه لقرچانی دئی عاشق ناوزه ن بووگن
 به نامه ی ناگراوی نیوان ، کوپ و من میخوشه کانی وولات ناو زهن بووگن
 چیتر نهی ته نیایی
 به هامرایی نهو قازووانه غافل مهبه
 سهرم بهر دهنوکی پیری دهن
 له په ناوه
 له چاوانما چاوی عیشق هه تده کوئن !
 گهر دهنوانی نهی ته نیایی قهرزی شه وی ، دهنه لاتم له خوا پی به
 به شی نیواره یه که هه تفرینم له په روانه پی به
 به شی عومری ماچیکی تهر ، جریوهی ته بیرانه پی به !
 گهر دهنوانی نهی ته نیایی ، بمدره بهر لیزمه و تاوی شیعری
 نه به ناگری نه م دنیا و نه به ناگری نهو دنیا وشک نه یه م
 گهر دهنوانی نهی ته نیایی
 هه تاجامی بهیت و عیشق قه لا ده بی
 له گیلای بهر مه مکانه ی هه وه ل چوری سنگی به هار
 سه مای ناگریکم به ش به ،
 به فر و که نیشک و نیواره پیی رانه گهن !
 وهره نه م دیو ، نهی دوستی هه میشه یی من
 که م وه گوئخانه قانس به تو
 که م به نازی پایزان بناره تو
 گول سیبهری عهتر نه کا و که پر بوئی تازه نه گری
 ژیان پر ده بی له بون و له دووکه تی مردن
 بهر هه یوانی ماله کانی به هه شت

به سيبهري جه لاد و خوین هه نده ناسین !
 گهر په روانه
 به داستانی میلاقه و با ناسمان نه بری و
 با هیلانهی له ستیانی گولان نه بی و
 که نیشکان چاویان به کلی ، نه وینی خاک قه تران نه بی
 متمانهت بن نهی ته نیایی
 عیشق پۆلیکی داخراو و
 قه یاغی چه میکی وشکه ل ده بی !
 گهر نیواران نهی ته نیایی ،
 به لاسه ری موحیبهت و نه وینیکی شیتانه وه
 وولات بۆنی نارنجیکی گه یوو نه دا و
 له و دیو ته نافی قه نابوون و ژبانه وه
 ته نافی بۆ حوزنی نه م خاکه هه لئه خری
 متمانهت بن نهی ته نیایی ، نه و ده مانه
 نه وین به شه مامه ی دۆکه گرتوی ، بیستان ده چی و
 عیشق دیسان پۆلی داخراو ، قه یاغی چه میکی وشکه ل ده بی !
 وه ره نه م دیو نهی ته نیایی
 وه ره دیوی نه و باخچانه ی
 پرن له رووت بوونه وه ی باران و جریوه ی نال !
 وه ره دیوی نه و شیعرانه ی ،
 پرن له ناگر و له کانیه و قوچی هه وهس !
 وه ره دیوی نه و جوگانه ی ،
 باخه تیان پره له ره سمی چله گیاکان !
 وه ره نه م دیو نهی ته نیایی
 ته واشی خهوی باران و جهنگه لان که به یه که وه
 ته واشی دهشتی قه نه م و ،
 فرکه ی چۆله که خه نه بیه کانی پایز که
 ته واشاکه ، سهیری سوتانی نهینتی و ناگری سه ره قه لای شه و که !
 چیتر نهی دۆست
 به دیار فاتۆزی نه و گۆرانه وه هه لئه تروشکن
 رۆشناییان مانی گه لایه کت رۆشن ناکه ن !
 به دیار مه رگی نه و ناوانه وه ،
 سیبا چه مانه بۆ نه و ماسیانه مه چه ره
 له میحنه تی نه و هه موولاهاوانه دا
 هه ر گه لایه کیان قیره مه له نه کردی !
 له و باخانه گه ری نهی ته نیایی
 له بوونه وه ناوگن له عه تریان تی نه که وتوووه !
 له و هه ورانه گه ری نهی ته نیایی
 له بوونه وه نه به کیان به ناسووده یی نه به خشیوه !
 له بیستان وعه تر وه وران گه ری ،

بىرە ئەمدىو ئەي تەنيايى
 ئەجەستەي ھەپروون ھەپروونى مەن بىرۋانە ، بەسەر ئەم يائەوۋە
 گۆي بۇ زىكەي مەن ھەتخە
 ئەو دىو ئەشكەوتى ئەو شەپۆلە شىتگىرانەوۋە !
 وەرە ئەم دىو ئەي تەنيايى
 ئەم گۆي بانە كۆترى ئەم وەسەتتەنەم ھەتفرىنە
 ئەتەك پەئەي مەرگى مەنا
 دىت پىرگە ئەعەترى گىباپىنى ھەناسەو
 گۆيكانت پىرگە ئەسۆزى داوگۆرانى و ئەزىكەي دۆستانى مەن
 خۆت ھەتچنە ئەي تەنيايى
 بە سىنە لا سوورەي ئىملا و ھەرمەي حوزن !
 خۆت بە پەنگ كە
 ئەي تەنيايى
 ئەورەنگانەي ئەناو رەنگا رەنگىان نىيە !
 ئەبا ئەي دۆست ، مەيش وەك پەروانە بەجەنگى با بىرۆم
 وەكو شەونم بە جەنگى رۆشنايى بىرۆم
 ئەبا ئەي دۆست بۇ يەكجارى
 ئە ناو ئەو ھەموو كەرە گەلا دا بىزىم و ئەمىنەوۋە !
 ئەبا ئەي دۆست
 بە ئىو كوچەي ئەو مائە داخراوانەدا ، بىنەت و بىز بىت و ئەتەنمەوۋە !
 ئەبا ئەي دۆست بۇ يەكجارى
 ئەناو دەفتەرى چەماندا
 ئە ناو دىرى گىيا بەمەكرەكانى ئاوا بەمىنەيەوۋە
 ئەبا ئەي دۆست ، ئەو بەرچەوالم بە دىار پىرىوونى ئىشتىمانەوۋە ئەبىنى و
 ھەلازانم ئە زىر كەپرى گلەبىدا ئەبىنەيەوۋە !
 پەلەكە ئەي دۆست ، ئەي دۆستى ھەمىشەيى مەن
 گەر تۆ ھەنارى داوهرىوى ئەم رۆحەم بۇ نەچنەتەوۋە
 مەن ناكەمە بەئەمى سەوزايى ئە ئاوى پايزدا
 بە قەياغى بۇ پەرىنەوۋە ئەو بەرى ، رەوبارەكانى گۆستان!
 گەر تۆ ، ئەبى بە خورەمى عىشق و
 سىگارنىكى پىچراوۋە بە مەكرى دوكلەن بە ئىومەوۋە ئەئىنى
 مەن چۆن دەتوانم بەتەنيا ، شەوى ناو كانە خوي و زام بە رى كەم !
 مەن چۆن دەتوانم بە تەنيا ، خۆم بەم ئە ئاوى ئەو ھەموو ھەسوودەتە
 ھەسوودەتنى
 كە ھەسوودەت بە ھەنارى دەبا
 كە كووت و مەت بە رەسمى مەمۆلەي پەريان دەچى
 بە جۆلانەي ئەو پىياوۋە گەيوانەي وولات
 كە شتاقىيان جامە ژەھرى شەشىرىكىيان پىن نارپىزى و
 دى دووېشكىكى بىبابانىيان پىن ناشكى
 ناخەر بىلەن

ئەوان كەي بە چاۋى عىشق ، ئە جامى سەوزايى دەروانن !
 ئەسەمەي گەنم و باران ھەئدە پروانن
 ئاخەر بلىن بىبابانى
 چى ئە نازى ھەنار ھالى دەبى و
 چى ئە خەۋى گەلاۋ سىبەر فېر دەبى !
 ئاخەر بلىن ، بىبابانى كەي دەتوانن
 ئە ئەبىياتى مار و دوۋپىشك دەرچى
 كەي دەتوانن ، ئەسەر پىشتى كىسە ئەكانى خەلافت شان ھەنگرى !!
 ياخىم لىتان ، ۋەك چۆن ياخىم
 ئەقەدەرى نىشتىمان و
 ئەقەدەرى دار ھەئوۋژەكانى گوقتى دايكم
 ئاى دايە گيان ، عەترى رىجانەي ژىر چەنەت بەخىر
 ئىستە بۆنى (شويت)ى فەر موودەكانت دەكەم ،
 كەدەتفەر موو
 رەشتانەكەي دايە
 پۇژىك دادى
 ئەگەمەي ئەم مەشكى بازانە ھالى بى
 بلىي دايە ، ئەمىستاكە بە پىلاۋى ئاسنىنەۋە
 بەسەر دى شۇقەدا دەرۋىن ،
 بەسەر چاۋى چىرۋكاندا دەرۋىن !
 ئەمىستاكە بە دوۋچاۋى ئاگرەۋە ،
 ئەباخاننى ژىر پروۋشە ھەئدە پروانن !
 بلىي دايە ، ئەمانە چىن ؟
 دانى شەۋنم ۋەكوو گەنم ئەدەستارى دەدەن !
 نىشتىمانى سەوزايى ناۋ پەپوۋلەكان ،
 بە چىمەنى بىمار دەكەن !
 بلىي دايە ، ئەمانە چىن ؟
 عەتر دز و
 بەھار كوژو
 جەلاد دۆستن !
 باسكردىيان چ جەنگىكى بەر بلاۋ و
 دۇراندنمان چ عەبىبىكى ۋەك تىراج و زەبەلاھە!
 زەمانىك دى بلىي دايە
 ئەم خودايە كەي بەرچنەي ئەم تارىكىبە ھەئدە پىژى؟!
 ئەي دايە گيان ئەمە تاكەي ئايەت و نان ۋەك يەك دەخۋىن؟!
 ئۇي رۆئەگىيان سەدان سائە
 ئەم ھوۋشترانەي بىبابان
 ئەبەر ئاۋىنەي چىپادا
 خۋىيان بە رىند دەكەن !
 بەسەردى بى دلاندا

دووېشكى ښو بېابانه
 ځويان به هه نډ دهكهن !
 ئوى رۆڼه گيان سهدان سائنه ، به ددهس زونمى ښو ځينله وه
 ناومان ناگر ، نانمان ناگر ، نويزى خوايشمان ههر ناگر!!
 ئوى رۆڼه گيان سهدان سائنه
 ښو ميراوه ځوين بازانه لاي بېابان
 (نيل) و (فورات) لاي بارووتمان
 له سهر نازهن دهكهن !
 نيمه ش نيمه ش وهك ده بيبينى
 ههر به دنى
 بۆله (ترى) لاي شه ونم گرتوى سپيده وه پنده كه نين !
 نه با مان ديبي و نه باران
 ههر به گوڼى (گوڼ) له (با) و (پايز) گوڼمان ده گرين !
 ههر به دده ستى جريوه وه ته و قان دهكهن !
 سهدان سائنه وهك دره ختى پشت كوماوى ناوجه ننگه لان
 ناوين ، بۆ مه لى ته وراسيان
 ده مان برن و
 بار بار
 رۆحمان كه نهك دهكهن !
 نيمه ش تابى
 ده مان گوڼى تازه لاي ماچان دهگرى و
 ده ستان بۆلى نوور و ته و قه !
 ئوى رۆڼه گيان سهدان سائنه
 وهك مېله تيك بين له مشك
 نوڼ ترين دهرمانمان به سهردا دهكهن !
 وهك ښو ښو نيمه له ښو ښو دووېشك بين ،
 ځوشيان ښو ښو په روانه كاني فيردهوس بن
 وهك ښو ښو نيمه مه ترسى زه مان تيك بين
 ځويان ژيان تيكى چاو كال
 ځويان دنيا يه كى پرله مېهر و
 ځويان مېله تيكى خوا باز و په روانه باز بن !
 ئوى رۆڼه گيان زه مان تيكه ،
 زه مان تيكى هين به قه هره
 پى ناچى خواش فرياي جووزنى ښو هه موو مه خلو و قه كه وئ !
 پينناچى كهس له فينه كاني ځوى بگا
 پينناچى كهس به ميوه كاني نازادى بگا !
 پى ناچى كهس
 پى ناچى كهس

به هارى /2005/ ښه ښمانيا